

IZVJEŠTAJ O RADU CENTRA ZA DEMOKRACIJU I PRAVO MIKO TRIPALO U 2018. GOD.

I. SAVJETOVANJA – znanstveni skupovi

1. HRVATSKO PREDSJEDANJE VIJEĆEM EU 2020.

Međunarodni okrugli stol održan je 27. travnja 2018. godine u Auli Sveučilišta u Zagrebu.

Organizatori:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo
Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj

Moderator:

Daniel Mondekar, direktor za europske javne poslove, Euro Navigator

Govornici:

NJ. E. Branko Baričević, voditelj Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj
Andrea Metelko-Zgombić, izaslanica predsjednika Vlade RH i državna tajnica za europske poslove, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova RH
Neven Mimica, povjerenik za međunarodnu suradnju i razvoj, Europska komisija
Maja Bakran Marcich, zamjenica direktora Opće uprave za mobilnost i promet, Europska komisija
Gordan Markotić, veleposlanik, koordinator za HR PRES 2020.
NJ. E. Constantin-Mihail Grigorie, rumunjski veleposlanik u Hrvatskoj
NJ. E. Risto Piipponen, finski veleposlanik u Hrvatskoj
Vesna Pusić, zastupnica u Hrvatskom saboru, bivša ministrica vanjskih i europskih poslova RH i zamjenica predsjednika Skupštine Centra Miko Tripalo
Višnja Samardžija, Institut za razvoj i međunarodne odnose i Centar Miko Tripalo
Dario Čepo, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Centar Miko Tripalo

O međunarodnom okruglom stolu:

Republika Hrvatska u 2020. godini preuzima po prvi put rotirajuće predsjedanje Vijećem EU. Za Hrvatsku je to velika prilika da se afirmira kao nova članica koja uspješno promovira i brani zajedničke europske, ali i svoje nacionalne vrijednosti.

Cilj okruglog stola bio je pridonijeti javnoj raspravi o Europskoj uniji, specifičnostima predsjedanja malih država članica i potencijalu zainteresiranih javnosti da imaju utjecaj na europsku agendu.

Budući da će Rumunjska i Finska predsjedati prije Hrvatske, pozvali smo i predstavnike tih zemalja da pridonese ovoj raspravi i uključivanju što većeg broja dionika u odlučivanje o tom važnom aspektu funkcioniranja EU.

Hrvatsko predsjedanje Vijećem EU nije projekt samo jednog resora ili dijela Vlade, već cijele Hrvatske te prilika za prezentaciju modernijeg, inovativnog pristupa Europskoj uniji i novo profiliranje Hrvatske na europskoj sceni.

2. DECENTRALIZACIJA U HRVATSKOJ: STANJE I PERSPEKTIVA

Istraživački projekt pod nazivom *Decentralizacija u Hrvatskoj: stanje i perspektiva*, u organizaciji Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo, Friedrich Ebert Stiftung-a i Udruge gradova RH, sastojao se od empirijskog istraživanja decentralizacije u Hrvatskoj (od listopada 2017. do veljače 2018. god.), niza okruglih stolova sa predstavnicima jedinica lokalne i područne samouprave, u pet gradova – Varaždinu, Osijeku, Rijeci, Splitu, Koprivnici, te finalne prezentacije rezultata istraživanja u Zagrebu (od ožujka 2018. do listopada 2018. godine).

Nositelji projekta:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Friedrich Ebert Stiftung
Udruga gradova u Republici Hrvatskoj

Voditelj projekta:

Izv. prof. dr. sc. Vedran Đulabić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Članovi projektnog tima:

Blanka Smoljan, koordinatorica projekta, Friedrich Ebert Stiftung

Nives Kopajtich-Šrklec, koordinatorica poslova za Udrugu gradova u Republici Hrvatskoj

Vanja Mladineo, izvršna direktorica Centra Miko Tripalo

Hrvoje Nemet, tajnik Centra Miko Tripalo

Okrugli stolovi:

- Varaždin, 14.03.2018.
- Osijek, 11.04.2018.
- Rijeka, 18.04.2018.
- Split, 10.05.2018.
- Koprivnica, 14.06.2018.

Finalna prezentacija rezultata

- Zagreb, 02.10.2018.

Empirijsko istraživanje:

Istraživanje je polazilo od pretpostavki da je decentralizacija proces koji se ne vodi na strateški način, već se manje-više odvija po inerciji te da jedinice lokalne samouprave zbog slaboga kapaciteta i odsutnosti vođenja procesa ne vide preveliku korist od dosadašnjeg procesa decentralizacije. Istraživanje je ispitalo stavove lokalnih jedinica o procesu decentralizacije u pogledu upravnih područja, u kojima je provedena decentralizacija: obrazovanje, zdravstvo, socijalna skrb, vatrogastvo, građevinske dozvole i akti vezani uz gradnju te održavanje javnih cesta. Nadalje, istraživanje je pokazalo u kojim bi se novim upravnim područjima moglo započeti s decentralizacijom.

U istraživanju je sudjelovalo 43% svih jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj (163 općine – 38% ukupnog broja općina i 74 grada – 58% ukupnog broja gradova). Od jedinica lokalne samouprave koje su sudjelovale u istraživanju, 58% ih nije preuzelo decentralizirane funkcije ni u jednom području, dok je u zdravstvu decentralizirane funkcije preuzelo samo 1% ispitanih. Čak 43% jedinica nije preuzelo decentralizirane funkcije jer im preuzimanje nije bilo ponuđeno, a 34% smatra da za to nemaju kapaciteta. Kad ocjenjuju raspodjelu odgovornosti na području zdravstva, većina jedinica lokalne samouprave (41%) kaže da za donošenje takve ocjene nemaju dovoljno iskustva. Na području obrazovanja, jedinice lokalne samouprave imaju više iskustva pa ih 52% ocjenjuje raspodjelu odgovornosti kao vrlo dobru, dobru i zadovoljavajuću. Na području socijalne skrbi, ocjene su iznimno podijeljene pa raspodjelu odgovornosti u tom području 32% jedinica lokalne samouprave ocjenjuje kao zadovoljavajuće, dok ih 33% ocjenjuje kao loše i jako loše. Raspodjelu odgovornosti na području vatrogastva većina (68%) jedinica lokalne samouprave ocjenjuje kao vrlo dobru, dobru i zadovoljavajuću. Iznimno pozitivno (75% vrlo dobro, dobru i zadovoljavajuće) jedinice lokalne samouprave ocjenjuju i raspodjelu odgovornosti na području izdavanja građevinskih dozvola i akata vezanih uz gradnju, dok raspodjelu odgovornosti na poslovima održavanja cesta 37% ocjenjuje kao lošu i vrlo lošu. Čak trećina ispitanih jedinica (32% ispitanih jedinica) ne želi preuzeti decentralizirane funkcije ni u jednom od upravnih područja. Jedinice lokalne samouprave navele su neodgovarajući sustav financiranja, slabe kapacitete i nezadovoljavajuću pravnu regulativu kao najveće probleme decentralizacije. Nedostatak kapaciteta navodi se i kao najčešća prepreka procesu decentralizacije u drugim upravnim područjima. Najveći postotak jedinica lokalne samouprave identificiralo je upravljanje državnom imovinom, poljoprivredu i gospodarski razvoj kao tri ključna područja u kojima bi trebalo započeti proces decentralizacije. Istraživanje je pokazalo da je potrebno voditi smislenu politiku

decentralizacije, ali i da ta politika u sadašnjem stanju velike potkapacitiranosti jedinica lokalne samouprave neće polučiti značajne rezultate ako se ne poduzmu ozbiljni koraci u smjeru jačanja kapaciteta lokalnih jedinica.

Okrugli stolovi

Prvi u nizu okruglih stolova održan je 4. ožujka 2018. godine, u palači Herzer u Varaždinu.

Glavni istraživač, izv. prof. dr. sc. Vedran Đulabić, predstavio je rezultate anketnog istraživanja o decentralizaciji koje je među općinama i gradovima proveo Centar Miko Tripalo, uz potporu Friedrich-Ebert-Stiftung-a i Udruge gradova (od listopada 2017. do siječnja 2018.). Iz perspektive jedinica lokalne samouprave, o decentralizaciji su govorili Dubravko Bilić, gradonačelnik Ludbrega, i Ksenija Krivec Jurak, načelnica općine Zagorska sela. Nakon njihovih osvrtâ, uslijedila je rasprava gradonačelnika, općinskih načelnika i predstavnika znanstvene zajednice iz središnje i sjeverozapadne Hrvatske, koju je moderirala Nives Kopajtič-Škrlec iz Udruge gradova. Sandra Švaljek iz Ekonomskog instituta dala je osvrt na rezultate istraživanja i stanje decentralizacije.

Drugi okrugli stol održan je 11. travnja 2018. godine u Osijeku, u hotelu Waldinger.

Nakon predstavljanja rezultata istraživanja, uslijedio je osvrt profesora Borisa Bakote, s Pravnog fakulteta u Osijeku, na rezultate istraživanja i stanje administracije. Potom je uslijedila rasprava gradonačelnika, općinskih načelnika i predstavnika znanstvene zajednice iz istočne Hrvatske koju je moderirala Nina Kljenak, s N1 televizije.

Treći u nizu skupova na ovu temu održan je 18. travnja u Gradskoj Vijećnici u Rijeci.

Uz glavnog istraživača, izv. prof. dr. sc. Vedrana Đulabića, osvrt na rezultate istraživanja i stanje administracije dao je gospodin Vojko Obersnel, gradonačelnik Rijeke. Rasprave gradonačelnika, općinskih načelnika i predstavnika znanstvene zajednice moderirala je Nina Kljenak, s N1 televizije.

U Muzeju grada Splita, 10. svibnja 2018. godine, održan je četvrti u nizu skupova na temu *Decentralizacija u Hrvatskoj: stanje i perspektiva*. Prije samog predstavljanja rezultata istraživanja i rasprave, prikazan je film o decentralizaciji Hrvatske. Nakon uvodnog izlaganja izv. prof. dr. sc. Vedrana Đulabića, svoj osvrt dao je profesor Mirko Klarić, s Pravnog fakulteta u Splitu. O stanju decentralizacije u Hrvatskoj, iz perspektive grada, govorio je gospodin Tomislav Gojo, savjetnik splitskoga gradonačelnika za društvene znanosti. Potom je uslijedila rasprava gradonačelnika, općinskih načelnika i predstavnika znanstvene zajednice.

Posljednji u nizu okruglih stolova održan je 14. lipnja 2018. godine, u zgradi koprivničke Gradske uprave u Koprivnici.

Osvrt na ovaj projekt i njegove rezultate dali su prof. dr. sc. Vedran Koprić, s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, i Mišel Jakšić, gradonačelnik Koprivnice. Raspravu je moderirala Nives Kopajtič-Škrlec, koordinatrica poslova za Udrugu gradova u Republici Hrvatskoj.

Prezentacija projekta i panel rasprava u Zagrebu

U Novinarskom domu u Zagrebu, u organizaciji Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo, Friedrich-Ebert-Stiftung-a i Udruge gradova, održana je 2. listopada 2018. prezentacija projekta i panel rasprava *Decentralizacija u Hrvatskoj: sadašnje stanje i perspektiva*.

U prvome dijelu skupa, glavni istraživač na projektu izv. prof. dr. sc. Vedran Đulabić (Pravni fakultet u Zagrebu i Centar Miko Tripalo), predstavio je rezultate anketnog istraživanja o decentralizaciji.

Nakon predstavljanja rezultata istraživanja, uslijedila je prezentacija Nj. E. Christiana Thorninga, veleposlanika Kraljevine Danske u Hrvatskoj, u kojoj je govorio o njihovim iskustvima s decentralizacijom. Godine 1970., kada je započeo proces decentralizacije, u Danskoj je bilo oko 1300 lokalnih jedinica; danas ih ima 98. Glavna dodirna točka između građana i vlasti u Danskoj je upravo jedinica lokalne samouprave, koja je nadležna za velik broj poslova: od izdavanja putovnica do zdravstvene skrbi.

Nakon veleposlanika, na rezultate istraživanja osvrnuo se prof. dr. sc. Ivan Koprić s Pravnog fakulteta u Zagrebu, koji je naglasio da bi se centralna država morala odreći odlučivanja u određenim resorima, kako bi proces decentralizacije u Hrvatskoj bio uspješan. Bez političke volje neće biti prave

decentralizacije. Prof. Koprić je također naglasio kako se građane ne obrazuje o lokalnoj demokraciji niti ih se sustavno uključuje u procese decentralizacije.

Iz perspektive općine, govorila je gđa Ksenija Krivec Jurak, načelnica općine Zagorska sela, koja je napomenula da je u njezinoj općini, koja ima nešto manje od 1000 stanovnika, vatrogastvo jedina decentralizirana funkcija koju je općina preuzela. U svim drugim područjima ključna je suradnja s drugim općinama kako bi ona funkcionirala.

Iz perspektive grada, g. Dubravko Bilić, gradonačelnik Ludbrega, govorio je o poteškoćama u suradnji između županija i gradova te je naglasio da su županije u sadašnjem obliku prepreka uspješnoj decentralizaciji. Trebalo bi potaknuti suradnju i spajanje jedinica lokalne samouprave kako bi se postigla održivost lokalnih jedinica.

Gospodin Željko Turk, gradonačelnik Zaprešića i predsjednik Udruge gradova, govorio je o ulozi Udruge gradova u čijem je članstvu 125 od 128 gradova u Hrvatskoj. Spomenuo je poteškoće u odnosu između centralne i lokalnih vlasti, pogotovo u smislu spuštanja poslova na lokalnu razinu bez osiguranih odgovarajućih sredstava, što rezultira nestabilnošću i neodrživosti sustava.

Izv. prof. dr. Vedran Đulabić je u završnoj riječi naglasio da je za uspjeh decentralizacije u Hrvatskoj ključna proaktivnija i ozbiljnija uloga Ministarstva uprave, koje bi trebalo cijeli proces sustavno voditi i usmjeravati.

Zaključci projekta

Provedeno istraživanje decentralizacije u Hrvatskoj prilično je dobro ocrtalo stanje toga procesa nakon gotovo dva desetljeća njegove provedbe. Potvrđene su obje polazne hipoteze, što pokazuje da se proces ne vodi na način na koji lokalne jedinice to očekuju, što, s druge strane, dovodi do svojevrsne apatije jedinica lokalne samouprave prema preuzimanju decentraliziranih funkcija. Svakako, perspektiva lokalnih jedinica samo je jedna dimenzija kompleksnih višestupanjskih odnosa u Hrvatskoj, ali, unatoč tome, otvara važna pitanja funkcioniranja lokalne samouprave u Hrvatskoj.

Hrvatskoj treba sustavna, dinamična i dugoročna politika decentralizacije. Ključnu ulogu u osmišljavanju, provedbi, koordinaciji te praćenju i evaluaciji te politike treba imati ministarstvo nadležno za lokalnu i regionalnu samoupravu, koje će koordinirati sve aktere toga procesa. Od rješavanja konkretnih problema s kojima se susreću jedinice lokalne samouprave fokus se postupno treba premješati na osmišljavanje novih mjera i prijenos sve većih i značajnijih poslova na jedinice lokalne i regionalne samouprave. Pritom se ne smije zanemariti da je sastavni dio politike decentralizacije i rad na jačanju kapaciteta jedinica lokalne samouprave, kako u financijskom tako i u personalnom, organizacijskom, tehničkom i svakom drugom pogledu. Informacijsko-komunikacijska tehnologija može poslužiti kao značajan oslonac politici decentralizacije, ali svakako treba imati na umu ograničenja sadašnje teritorijalne strukture, bez čije će znatnije promjene biti vrlo teško osmisлити i voditi iole značajniju politiku decentralizacije.

3. SOCIJALNO-DEMOGRAFSKA REPRODUKCIJA HRVATSKE

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo je u utorak, 29. svibnja 2018. godine, u Velikoj vijećnici Sveučilišta u Zagrebi, održao znanstveno-stručni skup na temu *Socijalno-demografska reprodukcija Hrvatske*.

Organizator:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Moderator:

Prof. dr. sc. Vlado Puljiz, Centar Miko Tripalo

Govornici:

Prof. dr. sc. Anđelko Akrap i Krešimir Ivanda, mag. oec., Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Najnovija iseljavanja i promjene u demografskim strukturama Hrvatske

Doc. dr. sc. Ivan Čipin, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: *Vitalni demografski procesi u Hrvatskoj u 21. stoljeću*

Doc. dr. sc. Ivana Dobrotić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu: *Hrvatska obiteljska politika u europskom kontekstu*

Dr. sc. Nada Stropnik, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Slovenija: *Obiteljska politika, poslodavci i očevi kao čimbenici pri odlučivanju za djecu: primjer Slovenije*

Prof. dr. sc. Ninoslava Pećnik, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu: *Usluge za podršku roditeljstvu i obitelji*

Prof. dr. sc. Ivan Rimac, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo: *Natalitet između romantičnih apela i postmodernih vrijednosti*

Prof. dr. sc. Krunoslav Nikodem, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: *Vrijednosti i fertilitet: analiza religijskih i sociokulturnih utjecaja na broj djece u Europi*

Prof. dr. sc. Siniša Zrinščak, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu: *Iskustvo odrastanja u siromaštvu i strategije nošenja sa siromaštvom*

Prof. dr. sc. Vlado Puljiz, Centar Miko Tripalo: *Djeca i nejednakost šansi: utjecaj na socijalnu reprodukciju*

Prof. dr. sc. Vlasta Ilišin, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar Miko Tripalo: *Problemi društvene integracije mladih: neki pokazatelji*

Doc. dr. sc. Teo Matković, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu: *Tko što radi sada? Dob i rod kao odrednice položaja na tržištu rada u Hrvatskoj, jedno desetljeće kasnije*

O skupu

U Hrvatskoj je pitanje demografske reprodukcije u posljednje vrijeme dospjelo u središte javnog interesa. Pritom se u prvi plan ističu nepovoljni vitalni demografski pokazatelji s jedne, te intenzivno iseljavanje mladih ljudi u zapadnoeuropske zemlje s druge strane, koji, zajedno, presudno utječu na demografsku regresiju.

Cilj naše rasprave bio je ukazati na širi kontekst socijalno-demografskih procesa u našoj državi. U tom smislu bilo je riječi o ključnim pokazateljima demografskih kretanja u Hrvatskoj te o politikama, posebno obiteljskoj, koje na njih mogu utjecati. Nadalje, raspravljalo se o vrijednosnim orijentacijama stanovništva, socijalno-ekonomskom položaju djece te trendovima na tržištu rada za mlade ljude.

Javna rasprava o ovoj iznimno važnoj temi vodila se kroz 4 panela – *Demografska kretanja, Obiteljska politika i demografska reprodukcija, Društvene vrednote i socijalno-ekonomski položaj djece i Položaj mladih i tržište rada*.

4. TRIPALLOVI DANI U SINJU

Simpozij je održan 1. lipnja 2018. godine u Alkarskim dvorima u Sinju.

Tema ovogodišnjih Tripalovih dana u Sinju bila je *Mi i Europska unija*, s posebnim naglaskom na mlade.

Organizator:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Domaćin simpozija:

Branko Roglič, predsjednik Nadzornog odbora Centra Miko Tripalo

Organizacijski odbor:

Branko Roglič, predsjednik Nadzornog odbora Centra Miko Tripalo

Tvrtko Jakovina, predsjednik Upravnog odbora Centra Miko Tripalo

Goran Radman, predsjednik Skupštine Centra Miko Tripalo

Vesna Pusić, zamjenica predsjednika Skupštine Centra Miko Tripalo

Goran Sunajko, član Upravnog odbora Centra Miko Tripalo

Josip Kregar, član Centra Miko Tripalo

Vanja Mladineo, izvršna direktorica Centra Miko Tripalo

Hrvoje Nemet, tajnik Centra Miko Tripalo

Moderator:

Viktor Gotovac, zamjenik predsjednika Upravnog odbora Centra Miko Tripalo

Govornici:

Tvrtko Jakovina, predsjednik Upravnog odbora Centra Miko Tripalo

Branko Roglič, predsjednik Nadzornog odbora Centra Miko Tripalo i domaćin Tripalovih dana u Sinju

Kristina Križanac, gradonačelnica Grada Sinja

Ivo Josipović, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, predsjednik Centra Miko Tripalo: *Misija Centra Tripalo: europeizacija Hrvatske i njena preobrazba u dobro društvo*

Josip Kregar, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar Miko Tripalo: *Poslije 15 godina: Kome smo trasirali put?*

Stipe Mesić, Centar Miko Tripalo: *Prednosti ulaska Hrvatske u EU*

Viktor Gotovac, zamjenik predsjednika Upravnog odbora Centra Miko Tripalo: *Budućnost radnog prava*

Zoran Radman, Centar Miko Tripalo: *Decentralizacija i sudjelovanje mladih*

Vlado Puljiz, Centar Miko Tripalo: *Socijalno-demografska perspektiva Hrvatske*

Vlasta Ilišin, Centar Miko Tripalo: *Mladi Hrvatske i Europska unija*

Goran Sunajko, član Upravnog odbora Centra Miko Tripalo: *Ideologizacija mladih danas*

Dario Čepo, potpredsjednik Znanstvenog savjeta Centra Miko Tripalo: *Europska unija, mladi i budućnost europske demokracije*

Petar Kliškinić, *Udruga S.K.U.P. (Sinjski kulturni urbani pokret)*

Ivo Alebić, *Sinjska umjetnička komuna (S.U.K.) – jučer, danas, sutra*

O simpoziju

Okupljene su uvodno pozdravili Tvrtko Jakovina, predsjednik Upravnog odbora Centra Miko Tripalo, Branko Roglič, predsjednik Nadzornog odbora i domaćin Tripalovih dana u Sinju te Kristina Križanac, gradonačelnica Sinja. Uz članove Centra i izvršnu sinjsku vlast, simpoziju su nazočili i gradski vijećnici, predstavnici Viteškog alkarskog društva i zainteresirani građani.

Branko Roglič, domaćin simpozija, na samom je početku istaknuo da je Centar Miko Tripalo pokrenuo 2015. godine program *Tripalovi dani u Sinju*, kao znanstveno-stručnu i kulturnu manifestaciju kojom se na prigodan način obilježava povezanost Mike Tripala i njegova rodnoga grada Sinja.

U prvom dijelu simpozija, koji je bio obilježen 15. obljetnicom rada Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo, govorili su Ivo Josipović, Stjepan Mesić, Josip Kregar i Viktor Gotovac. Tom su prigodom članovi Centra, suradnici i prijatelji predstavili javnosti rad i djelovanje Centra u proteklih 15 godina, najvažnije teme koje je Centar obradio te prijedloge javnih politika koje je Centar pripremio.

U drugome dijelu simpozija, čija je tema bila *Mi i Europska unija*, s posebnim naglaskom na mlade, govorili su Zoran Radman, Vlado Puljiz, Vlasta Ilišin, Goran Sunajko te predstavnici udruga mladih s područja grada Sinja, Petar Kliškinić i Ivo Alebić.

5. ODREDIŠTE EU: BUDUĆNOST MLADIH U HRVATSKOJ

Projekt pod nazivom *Odredište EU: budućnost mladih u Hrvatskoj*, koji sufinancira Ministarstvo vanjskih poslova Republike Hrvatske, Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo provodi od listopada 2018. godine.

Nositelj projekta:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Voditelj projekta:

Dario Čepo, potpredsjednik Znanstvenog savjeta Centra Miko Tripalo, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Članovi projektnog tima:

Višnja Samardžija, Institut za razvoj i međunarodne odnose, Centar Miko Tripalo

Berto Šalaj, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Marko Kovačić, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu

Anja Gvozdanović, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar Miko Tripalo

Mateja Čehulić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Vanja Mladineo, izvršna direktorica Centra Miko Tripalo

Hrvoje Nemet, tajnik Centra Miko Tripalo

O temi

U Centru Miko Tripalo uvidjeli smo postojanje istraživačke, ali i zagovaračke praznine oko pitanja odnosa mladih i Europske unije. Uvidjeli smo da mladi nemaju dovoljno znanja o europskoj integraciji, da ne poznaju europske institucije i politike, te da im nije jasan odnos Republike Hrvatske kao članice i Europske unije u cjelini. Slabo su im poznata i njihova prava kao europskih građana. Taj smo problem povezali s nedovoljnom informiranošću mladih, koja prati opću neinformiranost šire javnosti o Europskoj uniji, njezinim institucijama i politikama.

Cilj projekta

Ovaj projekt ima za cilj zatvaranje te praznine, fokusirajući se na detekciju razloga neinformiranosti mladih upravo u razgovoru s njima i nudeći rješenja tog problema. Sve aktivnosti projekta usmjerene su na podizanje razine svijesti mladih i šire javnosti o koristima EU za mlade u Hrvatskoj i načinima na koje se mladi mogu aktivnije uključiti u procese dijaloga i donošenja politika koje utječu na njihove živote.

1. ANALIZA I RAZUMIJEVANJE PROBLEMA

- Analizirati probleme unutar Hrvatske koji sprječavaju ili usporavaju punu integraciju mladih u europski društveni prostor
- Prepoznati uzroke koji utječu na razinu znanja mladih o EU i njihovim pravima kao europskih građana te detektirati primjere neispunjenih očekivanja mladih od članstva Hrvatske u EU i ukazati na izvore tog nepovjerenja i razočaranja

2. PODIZANJE SVIJESTI / EDUKACIJA

- Podići razinu svijesti o utjecaju daljnjeg članstva u EU na mlade u Hrvatskoj i kvalitetnije ih educirati o koristima i prilikama koje članstvo donosi
- Potaknuti mlade da se aktivno uključe u dijalog o njihovoj ulozi u određivanju pozicije Hrvatske u budućoj EU

3. PREPORUKE

- Formulirati prijedloge javnih politika usmjerenih na poboljšanje širenja informacija o EU i njezinu utjecaju na živote mladih
- Pratiti razinu znanja mladih o Europskoj uniji i njezinim politikama

Aktivnosti:

1. Stručna analiza/istraživanje i 4 teksta o pet godina RH u EU, s naglaskom na mlade, i odabranim područjima relevantnima za mlade
2. Znanstveno-stručna rasprava sa stručnjacima o pet godina hrvatskog članstva u EU, s naglaskom na to koliko je RH iskoristila članstvo u EU u kontekstu pitanja vezanih uz bolji život mladih
3. Tribine (Osijek, Vukovar, Zadar, Pula) s mladima na temu njihovih očekivanja od članstva u EU i što se od toga ostvarilo te što očekuju od hrvatske budućnosti u EU (distribucija upitnika)
4. Zaključni tribina – kako mladi vide (ne)ispunjavanje obećanja EU i kako vide svoju budućnost u EU
5. Izrada posebne web stranice (*Odredište EU: budućnosti mladih u RH*), aktivnosti na društvenim mrežama, medijske aktivnosti

6. Izrada *policy brief*-a na temelju rezultata aktivnosti br. 1, 2, 3 i 4, koji će sadržavati prijedloge poboljšanja širenja informacija o EU i njezinu utjecaju na živote mladih
7. Finalna prezentacija projekta, *policy brief*-a i rezultata mini istraživanja o očekivanjima mladih i popratne medijske aktivnosti

Znanstveno-stručna rasprava u Zagrebu

Znanstveno-stručna rasprava *Odredište EU: Budućnost mladih u Hrvatskoj* održana je u Zagrebu 19. listopada 2018. godine, u prostorijama Centra Miko Tripalo.

Dario Čepo, voditelj ovog projekta, dao je kratak uvod o projektu, njegovim ciljevima i očekivanim rezultatima. Potom je uslijedila prezentacija stručnjaka koji su napravili kratke analize prvih pet godina hrvatskog članstva u EU i načina na koji je članstvo utjecalo na razne segmente života mladih u RH.

Višnja Samardžija s Instituta za razvoj i društvena istraživanja predstavila je svoju analizu, čiji je cilj bio obrazložiti položaj mladih na tržištu rada u Hrvatskoj, ocijeniti kakav je utjecaj prvih pet godina članstva u EU na poziciju mladih te definirati prijedloge mjera ili akcija koje bi trebalo provesti u Hrvatskoj radi stvaranja uvjeta za poboljšanje pozicije mladih na tržištu rada.

Marko Kovačić s Instituta za razvoj i društvena istraživanja analizirao je uključivanje mladih u donošenje odluka u Hrvatskoj i EU. Svojom analizom ponudio je kodificirani pregled mehanizama usmjerenih na uključivanje mladih u procese donošenja odluka kao i analizu promjena koje su se dogodile u tom području od ulaska Hrvatske u EU 2013. godine.

Berto Šalaj s Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu predstavio je svoju analizu o mladima i jačanju populizma. Naglasio je da su brojni izazovi i prepreke koje stoje na putu socijalizacije i edukacije mladih za liberalno-demokratsku i socijalno pravednu Europsku uniju, pri čemu je naglasio tri vrste izazova: političku prirodu EU, odnosno demokratski deficit EU, europsku dimenziju u obrazovanju i političku kulturu mladih.

Nakon njihovih analiza, uslijedila je rasprava sudionika.

Rasprava i stručne analize, bili su podloga za raspravu s mladima, na radionicama koje su organizirane diljem Hrvatske.

Radionice u Republici Hrvatskoj

Osijek – 26. 10. 2018.

Pula – 26. 10. 2018

Zadar – 30. 11. 2018.

Vukovar – 07. 12. 2018.

Na početku radionica voditelj projekta doc. dr. sc. Dario Čepo ukratko je prezentirao projekt, njegove ciljeve te ciljeve pojedinih radionica. Nakon toga je imao izlaganje na temu članstva Hrvatske u EU i utjecaja na život mladih kao uvod u radni dio sa sudionicima. Mladi su na radionicima podijeljeni u deset grupa s po pet sudionika te je u prvom dijelu svaka grupa dobila po jedno od tri ponuđena pitanja za raspravu (*Koje su pozitivne, a koje negativne strane EU?, Što očekujete od EU?, Trebaju li se mladi baviti politikom i zašto?*). Tijekom rasprave, izlagači i članovi projektnog tima obilazili su sudionike u grupama, poticali raspravu i sudjelovanje svih članova grupa. Nakon rasprave unutar grupa te pisanja odgovora, komentara i mišljenja, po jedan predstavnik svake grupe je ukratko predstavio razmišljanja i zaključke svoje grupe.

Na radionici u Osijeku, u sklopu drugog dijela, dr. sc. Višnja Samardžija s Instituta za razvoj i međunarodne odnose imala je izlaganje na temu mladih, zaposlenosti i prilika za rad te što se u tom smislu promijenilo od ulaska RH u EU.

Dr. sc. Anja Gvozdanović, s Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, u drugom dijelu radionice u Puli govorila je o očekivanjima mladih od EU, konkretnije očekivanih koristi od članstva te što se u njihovoj percepciji promijenilo od ulaska RH u EU.

Na radionici u Zadru, izv. prof. dr. sc. Berto Šalaj s Fakulteta političkih znanosti imao je izlaganje na temu budućnosti Europske unije, uloge Hrvatske u EU i uloge mladih u dizajniranju te budućnosti. Također, u drugome dijelu radionice s mladima u Zadru, Marko Kovačić s Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu govorio je o mogućnostima utjecaja mladih na donošenje odluka i javnih politika u RH i EU, kao i o mehanizmima koji su mladima na raspolaganju za uključivanje u procese donošenja javnih politika u EU (poput strukturiranog dijaloga).

Na posljednjoj radionici s mladima u Vukovaru, Mateja Čehulić, asistentica s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, imala je izlaganje o vrijednostima u Hrvatskoj nakon stupanja u Europsku uniju, te o percepciji europskih vrijednosti među mladima u hrvatskom društvu.

Nakon uvodnih izlaganja u drugom dijelu radionica, polaznici su ponovno dobili pitanja te raspravom u grupama predlagali svoja rješenja za postojeće probleme. Nakon rasprave unutar grupa te pisanja odgovora, komentara i mišljenja, po jedan predstavnik svake grupe ukratko je predstavio razmišljanja i zaključke svoje grupe.

Na kraju radionica, svim sudionicima su podijeljeni anketni upitnici kojima se tražilo njihovo mišljenje o očekivanjima spram članstva u EU i kako oni vide svoju budućnost u Hrvatskoj i EU.

Predstavljanje rezultata istraživanja u Zagrebu

Finalna prezentacija rezultata istraživanja, kao i *policy brief* koji će sadržavati prijedloge poboljšanja širenja informacija o EU i njezinu utjecaju na živote mladih, održat će se u veljači 2019. godine u Zagrebu.

II. NAKLADNIŠTVO

U 2018. godini objavljena je knjiga:

500 GODINA PROTESTANTIZMA: BAŠTINA I OTISCI U HRVATSKOM DRUŠTVU

Nakladnici:

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu

Visoko evanđeosko teološko učilište u Osijeku

Urednici:

Ankica Marinović i

Ivan Markešić

III. NAGRADA MIKO TRIPALO (za 2017. godinu)

Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo, dodjelom godišnje Nagrade Miko Tripalo, nastavlja vrednovati najbolja znanstveno-publicistička ostvarenja te objektivno i relevantno izvještavanje javnosti o temama koje promiču europske vrijednosti i stavove u hrvatskom društvu, aktivno promicanje uloge građana u političkom životu i borbu za jačanje vladavine prava. Godišnja nagrada može se dodijeliti i zaslužnim pojedincima ili organizacijama, koji u svojem znanstvenom radu postižu rezultate od posebnog interesa i za Centar Miko Tripalo.

Prema Statutu, članak 20., alineja 5.: *Upravni odbor predlaže Skupštini dodjeljivanje Nagrada i priznanja. Prema Statutu (čl. 15., alineja 13.) Skupština: Odlučuje o dodjeli nagrada i priznanja.*

Upravni je odbor utemeljio Povjerenstvo za Nagradu: Velimir Visković, Vinka Tomić Tripalo i Slaven Ravlić, koje prikuplja, priprema i obrazlaže prijedloge.

Upravni odbor predložio je, a Skupština je odlučila, da se Nagrada Miko Tripalo za 2017. dodijeli INFORMATIVNOJ MULTIPLATFORMI N1 za unapređenje vrijednosti demokratskog, humanog i otvorenog društva.

N1 je ponudila visoko kvalitetan informativni televizijski program i uspjela, znatno bolje od ostalih televizijskih kuća u Hrvatskoj, svojim gledateljima neprestano pružati informacije o raznovrsnim događajima kao i žive rasprave o njima.

N1 je u kratko vrijeme postala središnji izvor informacija građanima Hrvatske, kao i onima koji zbiljavanja u Hrvatskoj i regiji prate iz susjednih ili udaljenih zemalja.

U situaciji kada su programi drugih televizija pod velikim pritiskom vlasti i krupnih oglašivača, N1 se iskazala visokim stupnjem neovisnosti. Posebno je dragocjena njezina otvorenost prema predstavnicima različitih društvenih skupina i prema osobama različitih stavova, čime N1 unapređuje demokratske vrijednosti i humane odnose u društvu.

Televizija N1 okupila je tim vrsnih urednica i urednika, novinarki i novinara, koji svakodnevno ugošćuju vrhunske analitičare i komentatore iz javnog života, akademske zajednice te iz drugih medija.

Posebna vrijednost televizije N1 su brzina reagiranja i raspon vijesti. Novinari i snimatelji ove televizije u pravilu su najbrži u izvještavanju s mjesta događaja kao i odgovorno pouzdani u točnosti informacija. Također, svaku važnu informaciju o prikazanom događaju u studiju komentiraju gosti-eksperti, koji mogu kompetentno tumačiti informacije s terenskih izvještaja i predviđati moguće posljedice izvještavanih događaja. Posebne zasluge N1 je stekla cjelovitim i stalnim praćenjem zbiljavanja u Saboru, Vladi i uredu Predsjednice.

Koristeći mogućnosti interneta, N1 djeluje uspješno i putem društvenih mreža, približivši se tako mlađoj populaciji i sve brojnijim korisnicima mobilnih platformi.

Valja istaknuti da informativna multiplatforma N1, uz političku i gospodarsku sferu, pruža i novosti o obrazovanju, novim medijima, kulturi, sportu, gastronomiji.

Kao ključni izvor pravovremenih i profesionalno odgovornih informacija i komentara o zbiljavanjima u zemlji, u susjednim zemljama i u svijetu, kao televizijska kuća vrsnih urednica i urednika te novinarki i novinara koja je uspjela ostati neovisna o raznovrsnim pritiscima te otvorena za različita ali stručna mišljenja, N1 je postala uzorom televizijskoga novinarstva. N1 unapređuje vrijednosti demokratskog, humanog i otvorenog društva te zavređuje nagradu koja nosi ime Mike Tripala.

IV. WEB STRANICA [www. tripalo.hr](http://www.tripalo.hr)

Prema odluci Upravnog odbora, formirana je Redakcija web stranice u sastavu: Vanja Mladineo i Hrvoje Nemet. Izvođač i dizajner web stranice je *Mrak usluge*, vlasnik Marko Rakar. Usluga dizajna i tehničkog rješenja web stranice obavljena je prema specifikaciji u Ugovoru od 20. svibnja 2010. Stranice Centra Miko Tripalo dostupne su javnosti od 24. veljače 2011.

U postupku je nadogradnja web stranice.

V. ARHIV I KNJIŽNICA

Savjet Arhiva:

Tvrtko Jakovina, predsjednik

Članovi: Neven Budak, Josip Šentija, Branka Tripalo i Hrvoje Klasić

Izvršitelji: Marina Škalić, arhivska savjetnica, Anka Ranić, viša knjižničarka i Vesna Radaković-Vinchierutti, viša leksikografkinja

Status Arhiva Miko Tripalo:

1. UVJERENJEM o upisu u Evidenciju stvaratelja arhivskoga gradiva Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo, Zagreb, Ilica 5 (Oktogon/II), OIB: 39816322504, upisuje se u Evidenciju stvaratelja arhivskoga gradiva HDA pod oznakom C-52.

2. RJEŠENJEM o kategorizaciji stvaratelja arhivskoga gradiva Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo, Zagreb, Ilica 5 (Oktogon/II), OIB 39816322504, upisan u Evidenciju stvaratelja arhivskoga gradiva HDA pod oznakom C-52. – razvrstava se u prvu kategoriju stvaratelja arhivskoga gradiva.

3. RJEŠENJEM o upisu u Upisnik vlasnika i imatelja privatnog arhivskog gradiva u RH Centar Miko Tripalo, Zagreb, Ilica 5 (Oktogon/II), OIB 39816322504, upisuje se s danom 19. 07. 2012. godine pod rednim brojem 92 u Upisnik vlasnika i imatelja privatnog arhivskoga gradiva u RH kao vlasnik/stvaratelj/imatelj privatnog arhivskog gradiva.

Arhiv je otvoren za javnost od 20. 03. 2014.

Na prijedlog i odabir Tvrtka Jakovine, Centar je u posjedu dijela dokumentacije iz arhiva Božidara Novaka. Akvizicijsku građu treba arhivski odabrati i obraditi.

Ove godine je Centar Miko Tripalo sa svojom građom/izlošcima sudjelovao na dvije izložbe:

1. *ARHEOLOGIJA OTPORA: OTKRIVANJE ZBIRKI KULTURNE OPOZICIJE U KOMUNISTIČKOJ HRVATSKOJ*

Izložba je bila postavljena u Hrvatskome državnom arhivu u Zagrebu, u razdoblju od 10. listopada do 24. prosinca 2018. godine. Izložbu su zajednički organizirali Hrvatski državni arhiv i Hrvatski institut za povijest (projekt *COURAGE*).

2. *ŠEZDESETE U HRVATSKOJ – MIT I STVARNOST*

Izložba je bila postavljena u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu, u razdoblju od 26. travnja do 30. rujna 2018. godine. Idejni koncept izložbe postavio je dr.sc. Zvonko Maković u organizaciji Muzeja za umjetnost i obrt, uz ravnatelja Miroslava Gašparovića i voditeljicu i koordinatoricu projekta Vesnu Ledić te stručne timove MUO-a.

Tvrtko Jakovina,
predsjednik Upravnog odbora
Centra za demokraciju i pravo
Miko Tripalo

Zagreb, 21. 02. 2019.